

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

43

Hely

Idő

1921.

Személy

Szerző:

Cím: *A Százados-uti művésztelepen*

Forrás:

Uj Nemzedék

Bp.
(Hely)

1921. 10. 23

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Olda)

A Százados-uti művésztelepen csak maguknak dolgoznak a szobrászok

— Az Uj Nemzedék tudósítójától. —

A Hungária-ut végén mintegy kilenc évvel ezelőtt épült a főváros Százados-utcai művésztelepe. Apró földszintes házak, hatalmas szobrász-műtermek és zöldfutókás verandák vonulnak végig a valamikor, szép, kertes művésztelepen. De a kilenc év alatt bizony megkopott, megöregedett a telep, elázak, leomladoztak a kis házak falai, elpusztult a kert is és télen öt óra után már veszélyes az utakon járni, mert egyetlen lámpa sem ég az egész művésztelepen.

A régi híres művészkolóniát alig egy-két új ember frissítette fel. Ezek is részint hadifogságból, részint internálásból jöttek haza és a legtöbb már öszülő „fiatal.” A régiek közül: *Kallós Ede, Stróbl Zsigmond, Margó Ede, Horváth István*, azután a fiatalabbak: *Pásztor János, Sidló Ferenc, Beszédes László, Szentgyörgyi István*, a fogságból nemrég hazatért *Somogyi Sándor* és a telep két legújabb, legmodernebb művésze: *Medgyessy László* és a hat évig orosz fogságban szenvedett *Cser Károly* lakják a telepet. A festők közül az örök fiatal *Zigány Dezső, Mátyai* és néhány fiatalabb piktor dolgozik a szobrászok mellett.

Panaszkodnak. A régi ismerősök szomorúan fogadnak. — Nincs megrendelés, nincs tüzelő a télre és drága az anyag! Maguknak dolgoznak a szobrászok. Különösen a fiatalok helyzete

néhéz. Ezeknek még nincsenek összeköttetések, megrendelőik és bizony a kiállításokból nem lehet megélni. *Medgyessy* és *Cser* a legújabb művészi irány követői, majdnem kizárólag a műtermük számára dolgoznak. Nekik van a legkevesebb vevőjük. Fiatalok és fanatikusai a művészetnek. Nem igen tudnak megalkudni a megrendelők kívánságaival. Várnak.

A többiek is félelemmel várják a telet. Bár *Szentgyörgyi* azt mondja, hogy a művészek sohasem nyomorognak, a legtöbb mégis megrendelés, tüzelő- és munkaanyag nélkül várja a telet. De azért dolgoznak. Reggeltől késő délutánig az agyag mellett állnak és furnak, faragnak a vésők, meg az apró szerszámok, hogy az élet száz új mozdulatát, kifejezését vessék kőbe, vagy márványba, egyelőre — maguknak.

Szentgyörgyi István.

— Több megrendésem van, amelyek bizony lefoglalják minden szabad időmet, — mondja. Egy portrén dolgozom, azonkívül egy új kutfigurával készülök a legközelebbi kiállításra. A téli tárlaton is egy kuttal és egy naida figurával szerepelek. Legutóbb két siremléket fejeztem be s most rövidesen egy nagyobb épület dekorációjára kapok megrendelést.

— Néhéz a helyzetünk. Ma a legolcsóbban a művészi munkát vásárolják. A pék, a suszter, a békebeli árak kétszáz-háromszáz százalékát kéri, mi a békebeli árak harminc-negyvenszeresét kapjuk. Azért még sem mondom, hogy a művészek nyomorognak! A közhírség mindig visszaél azzal, hogy a művészeket éhes, mindig nélkülöző embereknek híresztelik. Így nyomják le az árakat, azon a címen, hogy egy éhes embernek kevesebb is elég. Tétre fűtőanyag kellene. Ha sikerül jékkészletet szereznünk, úgy télen is dolgozhatunk, majd a fűtött műtermekben.

Cser Károly.

Cser Károly hat évi orosz fogságból ez év elején jött haza kalandos, hosszú utazás után. *Cser* a fogságban Ázsia elrejtett vidékein s a Góbi-sivatagon át való szökésében a primitív ember életét figyelte meg. Szakitott minden nyugati kulturával és az ősi forma, leegyszerűsített vonal képezi most művészetének alapját.

— Szegények vagyunk! Nem így képzeltem hatévi fogság után az életet. Engem még nem ismernek itthon és a munkáim sem olyanok, hogy azok ösztönös izmusoktól könnyen vevőre találjanak. Ezek nem szalonszobrok és nem figurális kompozíciók. Végigvezet a műtermén s megmutatja az új, most készült és még agyagban álló dolgait. Egy nagy akt-műveléssel készültök a legközelebbi kiállításra. Hat hónapig dolgoztam ezen a munkán és azt hiszem, minden

erőmet és minden tudásomat kifejeztem benne. Két munkával készülök a jubileumi tárlatra is. Az egyik egy portré-tanulmány. Azonban ez sem naturalista modorban, hanem új, eredeti elgondolásban. Az én művészetem nem a nyugati franciás iskolák utánzása. Ösztönös és ősművészet, ahogy Ázsiában, a sivatagon láttam és megfigyeltem. És ma is hiszem, hogy fogságomban talákoztam az ősmagyarokkal. Azt a különös primitív művészetet csinálom, amit ott láttam hosszú évek alatt.

— Most indulok és tudom, hogy felégettem magam mögött minden hidat. A régi akadémikus iskolán át eljutottam az eredeti forráshoz és megtaláltam önmagamat. Sokat dolgozom. Megrendésem nincs. Aggódom, félelemmel nézek a tél elé családommal. Az üzlethez sem értek s így bizony félek, hogy elveszek itt a Százados-uti nagányban. Pedig most is több kész munkám van. „Táncosnő”, „Anyagyermekekével”, egy portré tanulmányom és a már kiállításon megvásárolt „Zsuzsánna” című kompozíciós munkám. Itt is és mindenütt az absztrakta formák, a ritmikus vonal és az ösztönös izmusoktól ment művészet vezetett.

Zigány Dezső.

Zigány Dezső, a Százados-uti művésztelep legrégebbi, legismertebb festőművésze. A következőket mondta:

— Az 1908-ban készített *Ady* portrémat sokszorosítottam most és ebből remélek egy kis jövedelmet. Mikor *Ady* 1908-ban hazajött Párisból, akkor ült ehhez a képemhez. Erre ma is büszke vagyok. Ugy tudom, ez az egyetlen kép, amit *Ady* festettek. Kevés megbízásom van. Most készítek el *Jendrassik* tanár nagy portréjával és még van egy arckép megrendelése. Kiállításokon már három éve nem szerepelek. Ma inkább előlegezett kölcsönökből élek. Amit keresek, nem elég anyagra sem. A háború előtt öt-hatszáz koronáért adtam egy képet és megfizették. Ma ugyanezért a képért százezer koronát kellene kérnem, de természetesen még ennek a felét sem fizetik. Azt hiszik, hogy mi művészek is árdrágitunk.

— Ugy látszik, várnunk kell. Más-kor a téli időnyben kerestünk annyit, hogy nyáron két-három hónapra külföldre mehettünk tanulmányútra. Ma már ennek is vége. Sajnos, végleg le kell mondani Párisról, Rómáról és Münchenről is. Most téli gondok aggasztanak. Lesz-e elég tüzelő, lesz-e ruha a gyerekeknek? Így vagyunk!...